

Årstafältets förskola, ljud från förskolegård

Boende i en lägenhet på Sandfjärdsgatan 98 har framfört synpunkter gällande den planerade förskolan. Det finns nu en dom från Mark- och miljödomstolen i ärendet.

WSPs uppdrag är att diskutera ljudmiljön som uppstår från barnen på förskolegården. I ett remissvar till domstolen nämndes Boverkets vägledning gällande buller från idrottsplatser och därför tas denna skrift upp här.

I Boverkets vägledning anges följande:

”Den här vägledningen har tagits fram som stöd för bedömning av buller utomhus från idrottsplatser och liknande anläggningar vid tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900), i första hand vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning av ny bostadsbebyggelse.”

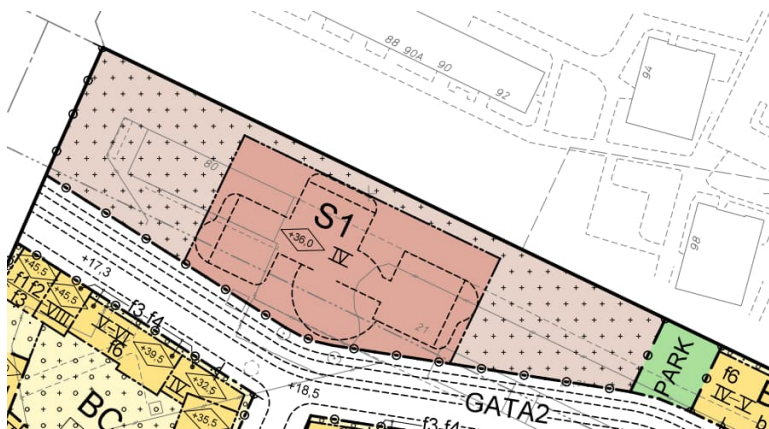
Det är oklart om ljud från lekande barn ska betraktas som buller och Boverket anger också följande:

”Vägledningen är inte framtagen för ljud från lekplatser eller skol- och förskolegårdar.”

1. Antal barn på gården

Förskolan planeras för upp till 16 avdelningar med maximalt 288 barn, men för att tillmötesgå direktiv i budget om mindre barngrupper bedömer stadsdelsförvaltningen att cirka 250 inskrivna barn är ett rimligt antal på den planerade förskolan. Genom att beakta frånvaro på grund av sjukdom och planerad ledighet bedömer stadsdelsförvaltningen att cirka 200-225 barn kan förväntas vara på plats dagligen. Normalt är inte alla dessa barn ute samtidigt.

När man bedömer ljudalstringen från barnen ska man komma ihåg att själva skolbyggnaden delar upp skolgården i två delar, se figuren nedan. Endast hälften av barnen som är ute vistas därför på den östra skolgården intill bostadshuset där de som klagar bor. På så sätt är förskolan mer att likna vid en hälften så stor skola. Förskolor med upp till 8 avdelningar finns redan på många platser i nära anslutning till bostäder. Stadsdelsförvaltningen ger exempel på en sådan i sin skrivelse. En sådan förskola har 100-115 barn och det skulle vara i samma storleksordning som antal barnen på den östra gården i den aktuella förskolan.

Förskolan med en gård på var sida om byggnaden.

2. Hur ska ljud från en förskola bedömas

Som nämns i både Boverkets och Naturvårdsverkets vägledningar är det svårt att beräkna ljudnivåer från en idrottsplats och detsamma gäller en förskola. Detta är en av anledningarna till att de inte anger sifferkrav. Siffran 50 dBA nämns dock som utgångsläge när en bedömning av åtgärder ska göras. I det aktuella fallet är avståndet mellan delar av skolgården och bostadshuset så kort att det, i alla fall tidvis, finns en risk att ljudnivån vid bostadshuset överskrider 50 dBA. Värdet 50 dBA är ett medelvärde över dagen och detta innebär att det tidvis kan vara högre och tidvis lägre ljudnivå och ändå uppfylls medelvärdet.

Eftersom Boverkets vägledning togs upp i ett av remissvaren har vi kommenterat denna nedan.

3. Boverkets vägledning

Boverkets vägledning, rapport 2020:22 Buller från idrottsplatser – en vägledning, är som sagt inte framtagen för förskolegårdar då ljudalstringen från dessa är så pass olik den från idrottsplatser. Motiven för vad som är en lämplig placering skiljer sig också mellan en idrottsplats och en förskola.

En viktig skillnad är de tider som verksamheten pågår. En idrottsplats används från tidig morgon till sent på kvällen samt på helger. Stadsdelsförvaltningen bedömer att utomhusverksamheten vid förskolan generellt genererar mest ljud mellan 08:00-11:30 och 12:30-16:30 och då bara på vardagar. Mellan 11:30 och 12:30 bedrivs verksamhet oftast inomhus.

En idrottsplats har ofta högtalaranläggningar med utrop, i alla fall vid olika typer av evenemang ofta förekommande på helger. Detta innebär så klart extra störningar på kvällar och helger då de boende oftast är hemma och vill utnyttja balkonger och uteplatser.

Frågan är också om det verkligen är Boverkets vägledning som ska användas. I vägledningen anges följande:

”Den här vägledningen har tagits fram som stöd för bedömning av buller utomhus från idrottsplatser och liknande anläggningar vid tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900), i första hand vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning av ny bostadsbebyggelse.”

Här är det inte fråga om ny bostadsbebyggelse då de klagande bor i ett befintligt hus. Naturvårdsverkets motsvarande skrift gällande idrottsplatser är därmed mer tillämplig.

4. Naturvårdsverkets vägledning

Naturvårdsverket anger flera åtgärder gällande idrottsplatser. Många av dessa är redan en naturlig del av en förskolas verksamhet och därför inte relevanta i det aktuella fallet:

Dialog med kommunen och närboende.

Detta gäller t.ex. större evenemang och tider för användning. Detta är inget problem gällande en förskola som har fasta tider och enbart på vardagar.

Åtgärder mot röster.

Detta är svårt på idrottsplatser och även på en förskola. Här nämns även trummor och visselpipor och sådana ljudstörningar bör lätt kunna undvikas på en förskola. Tidsbegränsning av verksamheten nämns också men detta är ju redan klart när det gäller en förskola.

Åtgärder mot förstärkta ljud.

Här nämns ljud från högtalare och sådana, även tillfälliga, bör kunna undvikas på en förskola. Även visselpipor bör kunna undvikas på en förskola.

Åtgärder mot strukturella ljud.

Man kan undvika lekutrustning som ger ifrån sig extra mycket ljud som t.ex. bollplank eller rutschkanor som man kan springa på eller banka på. Man kan även minimera hårdgjorda lekytor.

Bullerskärm.

En bullerskärm skulle vara verkningslös i detta fall eftersom den höga byggnaden ligger så nära förskolegården. Endast bottenvåningen skulle skärmas.

5. Kommentarer

Det finns många hänsyn som måste tas när det gäller placering av en förskola och kompromisser måste göras. I och med att en förskola bör placeras nära bostadsbebyggelse och kollektivtrafik kommer ljud från förskolan spridas till närliggande bostäder. Med en friliggande förskola sprider sig ljudet över en större yta och blir därmed lägre. När en förskola placeras på en sluten innergård reflekteras ljudet flera gånger och därmed blir ljudet på innergården relativt högt. Med den mängd barn som det rör sig om här skulle dessutom ca 4 innergårdar behövas.

Den planerade förskolan är friliggande och delar dessutom in gården i två mindre enheter, vilket minskar påverkan på omgivningen.

De flesta förslag till åtgärder som nämns i Naturvårdsverkets vägledning uppfylls för förskolan (även i Boverkets vägledning nämns tider, impulsljud mm). Det är bara förslaget med bullerplank som inte bedöms som meningsfullt. På så vis skulle man kunna påstå att förskolans placering är lämplig utifrån det som nämns i Naturvårdsverkets skrift.